JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1855. Woensdag 10 October. N°. 81.

Prijs per halfjaar voor *Batavia* .... ƒ 12.50
" " " " *Java* .... " 15.—
" " " " *Buitenbezittingen* ...... " 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën is... ƒ —.60 duiten voor de *Vijf woorden*
Bij eerste of meerdere herhaling - —.30 " " " " "
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

Civiel Departement.

Ontslagen:

zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de waarnemend civiele gezaghebber te Aijer-Addjie (zuidelijke afdeeling van Padang) *R. R. Muilman.*

zijn verzoek, eervol, uit 's lands dienst, de 2e commies bij de directie van financien *F. C. Smulders.*

Verleend:

verlof naar Nederland, voor den tijd van acht maanden, buiten bezwaar van den lande, aan den te Batavia residerenden notaris *J. J. Mijnssen*, met bepaling, dat hij na zijne eventuele terugkomst te Batavia, zijn tegenwoordig ambt onverwijld op nieuw zal mogen bekleeden.

Benoemd:

tijdelijk waarnemenden notaris te Batavia, *A. F. Lens*, ambtenaar van de 3e klasse voor de dienst in Nederlandsch-Indie, kandidaat-notaris.

Militair Departement.

Ontslagen:

zijn verzoek, eervol, uit Zr. Ms. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de kapitein der artillerie *E. A. C. Simons.*

Goedgekeurd:

dat door het Militair Departement

Is Gepaatst:

het 7e bataillon ter Borneo's Westkust, de onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerde majoor der infanterie *C. E. A. Mauluck*, ter vervanging van den majoor der infanterie jkhr. *V. M. de Brauw*, op zijn verzoek door het militair departement naar Batavia opgeroepen.

Advertentien.

Op Donderdag den 1sten Nov., a. s., des voormiddags ten 9 ure, zal door den onderintendant der 2de klasse der militaire administratie te Soerabaya, ten zijne burele, eene openbare uitbesteding worden gehouden voor de levering van *een honderd stuks Sandelhout paarden*, ten behoeve van het regiment O. I. kavallarie, voor het jaar 1856.

Vendutien.

Op Donderdag 11 October, voor het commissiehuis van *A. van Ommeren & Co.*,

Op Vrijdag 12 October, voor het commissiehuis van gebr. *Roselje & Co.*,

Op Maandag 15 October, wegens vertrek, voor het woonhuis van den heer *J. J. Mijnssen*, op Rijswijk, door *John Pryce & Co.*,

Op Dingsdag 16 October, voor een der tokos van wijlen den chinees *Lim Tjim*, op Djelakeng in het Chinesche Kamp.

Oproeping van Crediteuren.

In de *Javasche Courant* van heden, worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in de navolgende boedels:

Door de Agenten der Soerabayasche Wees- en Boedelkamer te Probolingo: den chinees *Babah Soening.*

Door de Gecommitteerden in Onchristen Sterfboedels te Cheribon: Chinees *Oeij Tjongtjiauw.*

Door de Agenten der Bataviasche Wees- en Boedelkamer te Bencoelen: *Ali Bassa Prawiro Dirdjo.*

Door den Notaris *Schrant*, te Soerabaya: *Johan Monrad Matzen.*

Vertrekkende Personen.

J. J. Mijnssen; — A. Bouman Jz.

Aangekomen Vreemdelingen.

Van den 4 tot en met den 8 *October* 1855.

MARINE HOTEL. *S. Stapert*, van Amsterdam; — *A. Glasener*, van Tegal.

JAVA HOTEL. *F. H. Smidt* van 's Gravenhage; — *C. C. de Reuter* en echtgenoot, van Rotterdam; — *van Nooijen*, van Rotterdam *F. H, van de Waal*, van Rotterdam; — *L. van der Eleggestijne, K. L. Swart* van Hobarttown; *J. F. C. Berger* van Rotterdam.

HOTEL DER NEDERLANDEN. *F. Parlevliet*, van Panaroekan; *H. J. de Boer* van Soerabaya; — *J. Conning Meijer*, van Bezoekie; — *L. Visser*, van Rotterdam; — *A. van Mariou*, van Rotterdam; — *R. de Jong* van Bezoekie; —J. *Dalbaere*, van Samarang; — *V. J. van Dolder* van Cheribon

ROTTERDAMSCH HOTEL. *Lesergeant* van Havre.

Advertentiën.

Heden beviel van een welgeschapen ZOON de geliefde echtgenoote van

(1941) H. L. SCHMITT.

SOERABAYA, 22 *September* 1855.

Bevallen van een ZOON, *A. P. van Gennip, Moorrees.*

PADANG, 22 *September* 1855. (1974)

Bevallen van eenen ZOON *M. M. E. de Nijs*, geboren *Heijnis.*

BATAVIA, 1 *October* 1855.

(1937) Eenige kennisgave.

Ontijdig bevallen van eene DOCHTER *J. P. W. Broekman*, geb. *Loust*, welke eenige uren na de geboorte is overleden.

SOERABAYA, 2 *October* 1855. (1966)

Bevallen van eene DOCHTER, *F. H. C. ten Cate, van Motman.*

BATAVIA, 7 *October* 1855. (1970)

Op den 8 October 1855, te Batavia bevallen van eenen ZOON, *G. Schill, ten Brummeler.* (1954)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER, *E. Keuchenius, Butin Bik.*

BATAVIA, 9 *October* 1855. (1969)

Het DOCHTERTJE den 16 dezer door Gods goedheid ons geschonken, nam hij in Zijne wijsheid heden weder tot zich.

(1936) J. W. C. VAN STEEDEN.
C. P. A. VAN STEEDEN, *Colet.*

BANDA, 21 *Augustus.*

Heden overleed na een kortstondig en hevig lijden, mijne teeder beminde Echtgenoote *Anna, Louise. Quentin*, diep betreurd door mij en door hare zes kindertjes.

(1971) J. C. T. VAN MOTMAN.

JAMBOE, *den* 13 *September* 1855.

Heden overleed onze jongste lieveling *Elisabeth Catharina Christina*, in den onderdom van bijna twee jaren.

H. J. J. LESUEUR.
(1964) H. E. L. STAAL.

BATAVIA, 6 *October* 1855.

VENDUTIE
op Donderdag den 11 October 1855,

voor het Commissiehuis van *A. van Ommeren & Co.*, van puike boter, fijne roode wijn, salade oly, spiegels in vergulde lijsten, wollen dekens, 50 picols tamarinde, margohouten balken, eene mecanique trog en eene buil, afkomstig van de gewezen firma *Leroux & Berne*, enz., en **15 aandeelen in de Javasche Bank**, zijnde de overige 56 aandeelen uit de hand verkocht.
(1945)

De Ondergeteekenden zullen op hunne Vendutie op morgen Donderdag den 11 dezer, verkoopen:

200 Jattiehouten Krombouten,

en voor rekening van belanghebbenden

983 Goeniezakken, door zeewater beschadigd.

(1959) A. VAN OMMEREN & Co.

VENDUTIE
op Vrijdag den 12 *October* 1855,

voor het commissiehuis van *Gebr. Roselje & Co.*

van spiegels, klokken, boter, kistwijn, eau de cologne, kramerijen, glaswerk, divers porcelein, gezonde en beschadigde lijnwaden, losse en gezette brillanten, etc.
(1946)

Op de Vendutie van Vrijdag den 12 aanst.

zullen de ondergeteekenden mede verkoopen voor rekening van belanghebbende

20 stuks bladen **zwaar Bladkoper**, wegende te zamen 24 picols, geschikt tot het maken van ketels.

(1967) GEBR. ROSELJE & Co.

Vendutie te Becassie.

ZATURDAG den 13den October,

van diverse Lijnwaden, enz. enz. (1962)

Vendutie
op Maandag den 15 October 1855,

wegens vertrek, voor het woonhuis van den heer **J. J. Mijnssen**, op Rijswijk, door *John Pryce & Co.*, van Wagens, Paarden, Tuigen, benevens eenen goed onderhouden Inboedel, bestaande uit massief Mahoniehouten Meubelen, Spiegels, Schilderijen, Hang- en Tafellampen, fraai Glaswerk, Porceleinen Tafel- en Theeservиezen, Zilver- en Pleetwerk.

Zondag den 14den voor een ieder te bezigtigen.
(1960)

Vendutie
op Dingsdag den 16 October,

voor een der Toko's van wijlen den Chinees *Lim Tjim*, op Djelakeng in het Chinesche Kamp alhier,

van het restant der tot deszelfs nalatenschap behoorende negotiegoederen, bestaande in 201 kistjes en tobben staal, vijlen, koperdraad, naainaalden, tevens tokokasten, enz., enz. (1965)

DE FRANSCHE KOMIEK EN DE BARONESSE (*vervolg.*)

Neen, ontken het niet, waarde lezer, dat rijkdom, zoowel als armoede, zelfs moeders ongevoelig voor haar kroost kan maken. Ja, wij hebben haar gekend, die arme vrouw, die haar zuigeling (niet vertrouwende op den Alverzorger) op een togtje legde, en het toen waagde, den Heere te bidden om het tot Zich te nemen. Wij kennen er, armen, die men niet spreken kan, zonder van hen te hooren: »'t Is wat te zeggen, zoo'n troep kinders bijeen en er nooit een te verliezen!" of wel: »als men ze maar zoo kwijt kon raken zonder schandaal." — »Genoeg! — genoeg!" — hoor ik u zeggen — ja, wis genoeg — maar 't is eene waarheid, en hoewel die waarheden, Gode zij dank! uitzonderingen zijn, en er veel meer »*Huibert's en Klaartje's*" 1) gevonden worden, zoo zijn er toch, wij moeten het met leedwezen bekennen, gevoellooze moeders door armoede, maar ook gevoellooze moeders door rijkdom.

Na het »Veel eer mevrouw," van den jonker, ging de douairière wederom naar de canapé, en na hare dochter, die steeds bewusteloos nederlag, een: »Ne faites pas l' enfant" te hebben toegefluisterd, zeide zij luid: »A revoir, ma *Juste*," en de freule een zoen op het voorhoofd gevende, noodigde zij de comediegangers haar te volgen, waaraan de dames en de heeren, na een zeer verschillend afscheid van de niets vernemende *Justine*, voldeden, terwijl zij te zamen de zaal verlieten en met de wachtende rijtuigen comediewaarts reden

---

De loges en het parterre der Fransche comedie waren op den avond waarvan wij spraken, om eene geijkte uitdrukking te bezigen, ei-vol.

De alom zoo gevierde *Prevost* zou zijne tweede aangekondigde voorstelling geven, terwijl zijne begaafde dochter hem met hare uitstekende talenten zou terzijde staan. Geen wonder was het dus, dat de lust om zoo iets buitengewoons te zien zoo velen had aangespoord, om zich naar de gezegde voorstelling te begeven.

't Was wel der moeite waardig om de blikken in die rijk verlichte zaal eens rond te zenden. Wat al schoonheid, wat al lieftalligheid, wat al frissche koontjes en roode lipjes; wat al smaak en verscheidenheid van kleeding of versiersels — maar ook — wat al bespottelijke ijdelheid — wat al gerimpelde aangezigten met kunstmatige kleursels, wat al grijze hairen met toques of linten — en dan — wat al hoflijkheid van wit geganteerde lions, wat al gekunstelde lachjes van jonge en oude coquettes, wat al nonchalance en toch zoo hoofsche, maar altijd bestudeerde poses, — in één woord, welk een mengelmoes, van het parterre af tot aan de gaanderij toe; van rijkdom en middenstand, jeugd en ouderdom, schoonheid en leelijkheid, kunst en natuur, voorwaar, een aanblik voor den opmerkzamen beschouwer, reeds den geheelen toegangsprijs waardig!

Een zoodanig opmerkzaam beschouwer mogen wij u, waarde lezer, daar beneden in de stales aanwijzen. Reeds geruimen tijd had hij alzoo met zijnen tooneelkijker rondgekeken, toen hij door een deftig in het zwart gekleed persoon op den schouder werd geklopt, en omziende, dezen met de woorden: Gij hier! — wel, wel, hoe gaat het?! — de hand toestak.

— Uitmuntend," antwoordde de heer in de zwarte kleeding, »het doet mij waarlijk genoegen u hier te ontmoeten."

— En mij niet minder," was het bescheid van den eerste. »Jongens, *Welting*," ging hij wat zachter voort, »dat is een losse zet van je. Nooit zou ik je hier verwacht hebben."

— In de comedie." hernam *Welting*, »en waarom zou ik niet zoowel als gij hier tegenwoordig mogen zijn?"

— Mogen — mogen," sprak de gevraagde weder, »dat is wat bar — maar ik dacht dat in uwe betrekking.......... ik weet niet, maar..... een dominé!"

1) Huibert en Klaartje. Dichtstuk van B. Ter Haar.

De Ondergeteekenden hebben ter verkoop in commissie ontvangen, eenige in Engeland vervaardigde zeer elegante en geheel voor dit klimaat geschikte Rijtuigen, waaronder vooral melding verdienen

een Coupé en een Phaéton.

(1968) GEBR. ROSELJE & Co.

BORDUUR-WOL,

van uitmuntende nuances à *f* 12,— per ℔, stramien, borduurpatronen, en tapisserie-naalden, kanten, neiges, fraai verlakte thee- en presenteerbladen, gebak-, thee- en koffijtrommeltjes, broodmandjes, enz., zoomede een assortiment regenmantels en bendyjassen, muzijkdoozen, perceleinen thee- en eetserviezen, tête à têtes, waschstellen, verscheidene soorten van puike provisiën en goede dranken, op nieuw ontvangen en verkrijgbaar bij

(1940) M. BLOK, te *Cheribon.*

1ste Bataillon Infanterie. Hoornmuziek.

Eenige koperen blaasinstrumenten van gemeld korps, kunnen tegen een' billijken prijs worden overgenomen. Reflecterenden gelieven zich te vervoegen bij

de Officieren Commissarissen,
J. H. DONLEBEN, Kapitein.
E. R. GOTELING VINNIS, 1ste Lt. Adj.
(1793)

Dépôt van geraffineerde Suiker

bij **VAUPEL & Co.**

De ondergeteekenden hebben de eer het Publiek te verwittigen, dat bij hen verkrijgbaar is de Suiker uit de raffinaderij van den heer *H. Mac Gillavrij*, nabij Soerabaya; aangezien de bewerking op eene groote schaal geschiedt, is dezelve tegen *f* 8,— contant per mandjes van ¹/₄ picol. No. 1, te verkrijgen; de ten dezen gevolgde nieuwe wijze van bewerking verdient, als meer zoetdeelen inhoudende, verre de voorkeur boven de gewoonlijk gevolgde.

(1905) VAUPEL & Co.

DE PILLEN VAN HOLLOWAY

gebruikt men voor leverziekte, gebrek aan spijsvertee-ring, enz. De heer Gabis, chimist te Noordwijk, verklaart in eenen brief aan den professor Holloway, dat eene Dame, in genoemde stad woonachtig, sedert geruimen tijd aan leverziekte en gebrek aan spijsverteering was lijdende geweest. Dat hare gewone geneesheer haar verklaard had, niets meer ter verbetering van haren toestand te kunnen doen, en zelfs dat zij waarschijnlijk slechts weinige maanden meer te leven had. Daar zij echter in deze meening niet deelde beproefde zij de pillen van Holloway, en dit uitmuntend middel redde haar het leven. Binnen den tijd van eene maand, herstelde zij volkomen.

De Prijzen dezer Pillen en Zalf zijn als volgt:

Doosjes Pillen à .... *f* 1,—, *f* 3,— en *f* 5,—
Potjes Zalf à .... - 1,—, - 3,— - - 5,—

Elk doosje en potje is vergezeld van eene aanwijzing hoe men de Zalf en Pillen gebruiken moet.

Zijn op franco aanvrage à contant te bekomen bij *Kruthöffer & Soesman* te Samarang, alwaar dezelve in het groot en klein verkrijgbaar zijn. (1616)

Per schip *Copernicus.*

Ontvangen:

100 Vaatjes nieuwe GRASBOTER,

Merk *v. Rossem & v. Oordt.*

(1966) S. B. VAN KLEEFF & Co.
Passer Pisang.

TE HUUR te Meester Cornelis een ruim Huis, digt aan den grooten weg.

Te bevragen in de Toko van wijlen *H. L. E. Chun.*

(1963)

TE HUUR Een HUIS op Kramat, te aanvaarden 1 November a.s.

(1972) E. CHAULAN, DEELEMAN & Co.

TE HUUR Het huis op Cramat, laatst bewoond door wijlen den kolonel *Du Perron*, te aanvaarden op 1 November aanstaande, en te bevragen bij *Vaupel & Co.* en

(1938) H. W. DU PERRON.

Gestoffeerde Kamers

met of zonder Kost.

(1464) E. S. DORT.
TAGAL.

De Landen **SONTHAR** en **KLIPHOF**, zullen voor den tijd van drie jaren, op den 26 October 1855, des voormiddags elf ure, bij opbieding worden verhuurd, ten kantore van den ondergeteekenden Notaris, bij dewelke de conditiën ter lezing liggen.

(1950) J. C. MEIJER.

TE KOOP Een **NIEUWE PRAAUW**, groot 18 koyangs, liggende voorbij de groote Boom en te bevragen bij

(1948) W. K. FABRY.
Molenvliet.

TE KOOP Bij **W. K. Fabry** een mooije **TENTWAGEN** en **PAARDEN.**
(1949)

128ste Frankforter Loterij.

Eerste klasse uitgekomen met kleine prijzen de nommers 17384, 17968, 14581, 24850, 21826.
Tweede klasse de nommers 17332, 556, 22579, 3656, 12456, 4669, 23988, 23932, 14475. 6690, 23861.

(1659) A. SCHWARZSCHILD & Co.

LONDON, 1855.

128ste FRANKFORTER LOTERIJ.

Trekking der 3de Klasse.

Uitgeloot met een prijs van *f* 12, de nommers 24373, 17302, 17816, 23990, 16201, 25958, 23873, 2680, 15122, 14749, alsmede No. 17882 met de prijs van *f* 100.

(1834) SCHWARZSCHILD SONS.

LONDON, *Julij* 1855.

128ste FRANKFORTER LOTERIJ.

Halve en Kwart Loten in deze Loterij à *f* 60 en *f* 30 te bekomen bij

(1629) H. M. VAN DORP, te Batavia.

N.B. Heele Loten zijn niet te bekomen.

Crediteuren en Debiteuren in de onder het beneficie van boedelbeschrijving aanvaarde nalatenschap van wijlen *Peroline Chantre*, weduwe *Legaigneur*, gelieven ten sterfhuize aangifte of betaling te doen binnen 3 maanden na heden. (1919)

De Ondergeteekende van Buitenzorg teruggekeerd zijnde, beveelt zich bij het Bataviaasch Publiek aan, betreffende het verrigten zijner werkzaamheden.

(1951) EMANUEL,
GANG PATJENONGAN. *Schilder.*

PLAN

der

128ste FRANKFORTER STAATS LOTERIJ

gewaarborgd en geautoriseerd door

DE VRIJE STAD FRANKFORT a/M.

Bijzondere aanbevelings-artikelen dezer bekende Loterij.

1. Deze Loterij is de oudste die bekend is, daar dezelve haar staan rekent sedert het jaar 1791.
2. **Waarborg** door het **Gouvernement** voor het **Kapitaal** noodig voor de volle betaling der prijzen aan Deelnemers.
3. **Administratie** door eene **Bijzondere Kommissie** aangesteld en onder toevoorzigt der wetgevende magt **Hooge Senaat.**
4. **Zekerheid gegeven bij de aangestelde Agenten.**
5. De **regtvaardige** uitvoering der trekkingen, daar ieder Nommer wordt getrokken en dezelfe **Lot is duidelijk** aangegeven in de Lijsten van het resultaat gedrukt, nagezien en uitgegeven door de aangestelde Kommissie.
6. **Trekking in Publiek** en **onmiddelijke betaling** der gewonnene Prijzen.

SPECIFICATIE

der

PRIJZEN EN PREMIEN

der

128ste Voornaamste Trekking der Frankforter Staats Loterij.

Meest voordeelige Kans.....Guldens 200,000

1	Kans van	»	150,000
1	»	»	120,000
1	»	»	115,000
1	»	»	112,000
1	»	»	110,000
1	»	»	105,000
1	»	»	104,000
1	Premie van	»	100,000
1	Prijs van	»	100,000
1	»	»	50,000
1	»	»	20,000
1	»	»	15,000
1	»	»	12,000
1	»	»	10,000
2	» 5,000 Guldens	»	10,000
4	» 4,000 »	»	16,000
8	Prijzen van 2,000 Guldens	»	16,000
100	» » 1,000 »	»	100,000
100	» » 300 »	»	30,000
5780	» » 100 »	»	578,000
1	Premie voor het laatst getrokkene nummer	»	3,000
1	» » 2de » » »	»	2,000
1	» » 3de » » »	»	1,000
1	» » 4de » » »	»	600
1	» » 5de » » »	»	350
1	» » 6de » » »	»	250
1	» » 7de » » »	»	200
1	» » 8ste » » »	»	160
1	» » 9de » » »	»	120
1	» » 10de » » »	»	100

De laatst getrokkene dezer 12 Prijzen bekomt alzoo de Premie van 100,000 Guldens.

De Frankforter Gulden heeft deselfde waarde als de Nederl. Gulden.

Prijs der Actiën.

Eene Halve Actie 60 Gulden. Eene Kwarter Actie 30 Gulden.

De volgende voordeelen worden genoten bij het nemen van meerdere Actiën:

10 Halve Actiën, of 20 Kwarter Actiën, kosten slechts 540 Gulden.
20 » » 40 » » » 960 »

Te bekomen bij

(1848) H. M. VAN DORP, te Batavia.

Iemand, Nederlander, van middelbaren leeftijd, sedert een aantal jaren in deze kolonie gevestigd, zoude zich gaarne als Administrateur aan het hoofd van de eene of andere onderneming in het binnenland geplaatst zien, waartoe hij zich door zijne kennis aan de onderscheidene soorten van Cultures, de Inlandsche talen, schrijfwijzen, zeden en gewoonten, het Boekhouden, en alles wat tot eene solide administratie kan gerekend worden, durft aan te bevelen.

Hierop reflecteerende gelieve men zich ter bekoming van informatiën, te adresseren aan den Heer *H. M. van Dorp*, te Batavia, met franco Brieven onder de letters J. R. (1939)

Eene Familie in de omstreken van *Samarang* vraagt eene **Gouvernante** tot het geven van onderwijs ook in de muziek, aan twee kinderen. Men gelieve zich te adresseren met franco brieven, Adres lett. H, *Oliphant & Co.* te Samarang. (1958)

— Ha, zoo, zit hem de kneep dáár," hervatte *Welting*, »ik dacht je boven dat oordeel verheven, *Smits*; maar enfin! daarover nader. — het verheugt mij zeer je hier te vinden. Dezen middag ben ik hier aangekomen. Gelogeerd in den Empereur. Na het eten ben ik aan je huis geweest, en toen de meid mij zeide, dat gij naar de comedie waart gegaan, besloot ik u hier op te zoeken, terwijl ik blijde ben, alzoo met je gezelschap tevens van deze voorstelling, waarvan ik aan tafel reeds hoorde spreken, te kunnen gebruik maken."

— Nu, dat vind ik regt aardig," hernam *Smits*, »en hoe gaat het te E? — is je vrouw en de kleine familie welvarende?" *Welting* beantwoordde deze vraag toestemmend en nadat de oude akademievrienden (*Smits* was doctor) nog eenige oogenblikken over de wederzijdsche betrekkingen hadden gesproken, kwamen zij op het eerste onderwerp terug en zeide *Welting*: »Ja, 't is waar, beste vriend, wij predikanten behooren volgens de algemeene opinie niet in den schouwburg te huis, en in zeker opzigt is dit oordeel niet omdat, zoo als sommigen beweren, de schouwburg eene helle, of tempel des duivels is, neen, maar dewijl de stukken, die worden opgevoerd, eenen verkeerden geest ademen, veelal de zinnelijkheid prikkelen en alzoo zedebedervend zijn; maar — de schouwburg kon het tegenovergestelde doel bevorderen. Wanneer immer zedekundige en degelijke stukken werden vertoond, geloof mij, *Smits*, het tooneel zou alsdan deugd en Godsdienstzin bevorderen, en wel verre van een tempel der ongeregtigheid te zijn, zou zij een Godewelgevallig doel bevorderen."

— Ik ben het volkomen eens," zeide *Smits*, »maar dat is op zigt gesproken, zoo als het tooneel nu is moet gij oordeelen, en dan is de vraag: is een predikant daar op zijne plaats?"

— En mijn antwoord is:" hernam *Welting*, »indien doctor *Smits*, indien mijnheer *A.*, en de baron *B.* hier op hunne plaatsen, en al die leden van het zwakke geslacht daar op hare plaatsen zitten, dat ik dan hier even zoo goed eene plaats mag innemen." Hoe!" ging *Welting* eenigzins bedaarder voort, dan hij de laatste woorden gesproken had: »Hoe! mijn oude vriend zal toch niet kleingeestig genoeg zijn, om den geestelijke of herder iets anders dan een gewoon mensch te noemen? Neen vriend, gij weet zeer goed dat wij voor den grooten regter allen gelijk zijn en dat ieder voor zich rekenschap van zijne daden zal moeten afleggen, dat............"

— Halt! halt!" viel de doctor zijnen vriend in de rede — »ik versta u zeer goed en ben het au fait zeer met u eens; doch eenmaal opposant zijnde, wil ik zulks blijven; en herinner u, dat het ergernis geven, den predikant wel het allerminst past, en dat doet hij toch, door zich in eene comedie te vertoonen."

— Beste vriend, hernam *Welting*, »daar zou ik magtig veel op kunnen antwoorden, doch zal bij u kunnen volstaan met de aanmerking: dat zij, die door het zien van een predikant geërgerd werden, de comedie, als noodzakelijk gevolg, voor iets in strijd met Godsdienst moeten houden en er dus zelven niet behoorden te komen. Zie hier nog kort mijne meening. Zij, die over het tooneel een onbepaald wée uitspreken, oordeelen oppervlakkig of bevooroordeeld. Wel is het tegenwoordig veelal in strijd met Godsdienst en goede zeden, doch het moet en kan eene oefenschool voor deugd en zedelijkheid worden. Waaraan de schuld? Aan den bedorven geest der tijden, aan den wansmaak onzer dagen. Men tracht in de meeste stukken den held der handeling boeijend te maken door booze hartstogten, zoodat de aanschouwer juicht indien hij een dreigend gevaar ontsnapt; de misdaad in een bevallig kleed, ziedaar, wat men lief heeft en huldigt, zoo moet het niet zijn, weet gij wat men naar mijne wijze van zien den aanschouwer steeds moest voorhouden: beelden uit het leven, misdaad dat men er van terug deinst — deugd dat men ze leert beminnen en dan ten slotte als opwekking kleine gebreken voorgesteld in het kleed der bespotting. Zeg — beste *Smits*, zoudt gij niet denken, dat de mindere stand, zoo onderwezen, des noods op den rustdag, meer zou genieten en ook nader worden gebragt aan het rijk van licht en waarheid dan

Théâtre Français de Batavia.

Direction de MM. VAN KINSBERGEN et Ad. POTIER.

Vendredi, 12 Octobre 1855.

3me représentation du 7me mois de l'Abonnement.

LE PROSCRIT.

Le Spectacle commencera à **sept heures précises.**

(1955)

LITHOGRAPHIE, STEEN-, BOEK-, EN PLAATDRUKKERIJ,

in UTRECHT. (*Nederland*).

Herhaalde aanvragen uit het Buitenland, om naar Daguerreotypen Lithographie-Portretten te vervaardigen, doden mij besluiten mijn Etablissement hiervoor, als ook voor andere Drukwerken, door middel van dit blad, in onze Overzeesche Bezittingen, meer algemeen bekend te maken en bijzonder aan te bevelen. Bekwame Teekenaars en Graveurs, aan mijne inrigting verbonden, doen mij voor eene nette uitvoering en frappante gelijkenis in allen deele de verzekering geven.

(1953) P. W. VAN DE WEIJER.

De Nieuwe Rotterdamsche Courant en Het Algemeen Handelsblad.

Editiën voor Oost-Indië.

Diegenen op Palembang, Banka en Riouw, welke bovengenoemde Bladen gedurende 1856 direct via Singapore wenschen te ontvangen, worden verzocht ons per ommegaande het abonnements bedrag, zijnde *f* 36,—, franco te willen overmaken.

De Correspondenten-Expediteuren,

(1952) LANGE & Co.

VERGULDE SCHILDERIJ LIJSTEN,

op nieuw gesorteerd ontvangen, te bekomen op verlangde grootte, van glas en het noodige voorzien, bij

(1930) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

VERGULDE LIJSTEN

in verschillende dimensiën te bekomen bij

(1868) H. M. VAN DORP, te *Batavia*.

Lithographisch Établissement.

De ondergeteekende beveelt zich bij voortduring aan tot het vervaardigen van allerlei lithographische werken, als: handelspapieren, etiquetten, visite- en adreskaarten, kaarten, platen, etc., hetwelk alles met de meeste zorg en netheid vervaardigd wordt. Proeven van het werk zijn op aanvrage te bekomen.

(1832) H. M. VAN DORP.

Batavia, September 1855.

Naar Singapore via Muntok en Riouw

Het stoomschip **Koningin der Nederlanden**, Gezagvoerder *Prins*, vertrekt op den 11den dezer.

Voor vracht en passage gelieve men zich te vervoegen bij

de Directie der N. I. Stoomboot-Maatschappij,

(1947) MACLAINE, WATSON & Co.

Batavia, 6 *October* 1855.

Naar *Samarang* en *Soerabaya*

zal op den 12 dezer vertrekken het stoomschip **Padang**. Voor vracht en passage adresseere men zich bij de agenten

(1944) B. KOPERSMIT & Co.

Batavia, 6 *October* 1855.

Het Vertrek der Stoomboot **LANGAN LAMONGAN**, gezagvoerder *Prins*, is bepaald als volgt:

Van **Batavia** naar **Samarang** op den 10, 20 en 30 van iedere maand, en

Van **Samarang** naar **Batavia** op den 5, 15 en 25 van iedere maand.

Nadere informatiën zijn te bekomen ten kantore van MACLAINE, WATSON & Co., alhier en te Samarang bij

(1906) McNEILL & Co.

Passage naar *Soerabaya*

wordt aangeboden met het uitmuntend ingerigt Ned. Schip **Immagonda Sara Clasina**, kapt. *N. Rademaker*, om tegen den 18 dezer te vertrekken.

Adres bij den Gezagvoerder in het Marine Hotel en bij

de Agenten.

(1961) B. KOPERSMIT & Co.

Voor Passage naar Nederland

wordt aangeboden het nieuw gebouwd Nederlandsch Klipperschip **Senior**, gezagvoerder *K. L. Swart*. Deze bodem heeft een gezonken Campagne en is uitmuntend ingerigt voor den overvoer van Passagiers. Het vertrek zal van hier plaats vinden medio November, nadere informatiën bij

de Agenten.

(1957) C. BAHRE & G. KINDER.

Wordt eene uitmuntende gelegenheid naar Nederland aangeboden met het Nederlandsch barkschip **Jonge Jan**, kapitein *van Hoogenstraaten*.

Daar de echtgenoote van den gezagvoerder zich mede aan boord bevindt, zoo kan deze gelegenheid aan familiën en in het bijzonder tot den overvoer van kinderen zeer aanbevolen worden, willende zij zich volgaarne met het opzigt over laatstgenoemde belasten.

Deze bodem zal vermoedelijk op het einde van deze maand of in de eerste helft der volgende, tot de terugreis naar Nederland alhier gereed liggen.

Voor inlichtingen gelieve men zich te wenden tot den gezagvoerder of den heer *van Leeuwen* te Soerabaya dan wel alhier tot de agenten

(1924) P. LANDBERG & ZOON.

Batavia, 3 *October* 1855.

Voor Passage naar Nederland

wordt gelegenheid aangeboden met het geheel nieuwe Nederlandsche barkschip **Vrije Handel**, Gezagvoerder *D. van Keiwich*, zijnde hetzelve van de aangenaamste inrigtingen voorzien.

In de eerste helft van November zal deze bodem van hier de terugreis naar Nederland aanvaarden.

Voor informatiën adressere men zich bij den Gezagvoerder of den Heer *Cores de Vries* te Soerabaya, dan wel alhier bij

de Agenten,

(1923) P. LANDBERG & ZOON.

Batavia, 3 *October* 1855.

Passage naar *Nederland.*

In het begin van November, zal direct van hier vertrekken, het snelzeilend Nederl. schip *Maria Elise*, kapt. *M. van der Putte*. Deze bodem is bijzonder goed voor passagiers ingerigt en voert eenen geëxamineerden doctor. Eene melkgevende Hollandsche koe, is mede ten gerieve der passagiers aan boord.

Nadere informatiën te bekomen bij

(1810) E. MOORMANN & Co. *alhier.*
J. KNAGGE & Co. te *Samarang*.
P. KERVEL & Co. te *Soerabaya*.

Passage naar Nederland

wordt aangeboden met het nieuw gebouwd snelzeilend clipperschip **Amsterdam**, gevoerd door kapitein *C. J. Tjebbes*.

Deze bodem allerkeurigst ingerigt, en ten volle uitgerust voor den overvoer van passagiers, vaart eenen bekwamen scheepsdocter, en zal waarschijnlijk in de eerste helft der volgende maand vertrekken.

De teekening der kajuit wordt, op aanvrage, ter inzage toegezonden.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij den Gezagvoerder in het Marine Hotel, en te Samarang en hier bij

de Agenten.

(1903) B. KOPERSMIT & Co.

Batavia, 2 *October* 1855.

Voor Passage naar Nederland

wordt aangeboden, het snelzeilend barkschip **Stad Leyden**, kapitein *C. C. Ruige*, hebbende zeer fraaije inrigtingen tot het overbrengen van passagiers en eenen geëxamineerden doctor aan boord.

Voor nadere informatie gelieve men zich te adresseren bij

de Agenten.

(1890) KREGLINGER, DUMMLER & Co.

BATAVIA.

Naar wij vernemen hebben twee der *New-York Serenaders* dienst genomen als matroos en zijn reeds als zoodanig vertrokken, zeker in de overtuiging, dat zij, voor de uitoefening van hun zoogenaamd kunsttalent, nu juist de ware plaats gevonden hebben.

— Wenschelijk is het steeds alle nuttige nijverheids-ondernemingen in het algemeen in onze Indische bezittingen, waar zij zich nog zoo schaarsch voordoen, aan te moedigen, doch vooral indien zij de strekking hebben om de gezondheid te bevorderen. Eene zoodanige strekking vermeenen wij te kunnen toekennen aan de alhier sedert eenigen tijd bestaande en thans aan den heer *A. P. G. Abels* toebehoorende sodawater fabriek. Bijna in alle koloniën, in Engeland en Amerika, bestaan zulke fabrieken. De ondervinding heeft aldaar bewezen, dat de bereidselen in dergelijke ondernemingen, bestaande in sodawater, limonade gaseuse, gingerade en gemberbier, vooral in warme climaten, zoodanig der gezondheid bevorderend zijn, dat zij als het ware tot eene dagelijksche behoefte geworden zijn, terwijl zij daarenboven een aangenamen en verfrisschenden drank opleveren. Ook hier is het betrekkelijk wetenschappelijk gevoelen zeer ten gunste dier onderneming. In een voor ons liggend schrijven van den stads geneesheer Dr. *Eisinger* en den stads apothecar *N. Lange* aan den resident van Batavia, dd. 17 Junij 1855, gerigt, wordt gezegd: „dat zij ten gevolge eener aanschrijving van dien hoofdambtenaar, zich in commissie hebben gesteld, ten einde in oogenschouw te nemen de machinerie en het verdere procédé tot bereiding van sodawater, limonade gaseuse, enz. in die fabriek, en het dien deskundigen, na naauwkeurig onderzoek, gebleken is, dat bedoelde præparaten uit zeer onschadelijke bestanddeelen zijn zamengesteld, zoodat daaruit niet alleen geene schade voor de gezondheid der verbruikers kan voortspruiten, maar zij integendeel voor verschillende ongesteldheden, in ons climaat voorkomende, zijn aan te bevelen.”

Na die wetenschappelijke getuigenis, gelooven wij niet noodig te hebben verder over het nuttige dezer onderneming uit te weiden, en vermeenen onzen lezers eene dienst te bewijzen, hun aandacht daarop te vestigen, terwijl wij, den eigenaar den besten uitslag toewenschende, hopen, dat ook hier te lande de ondervinding zijne præparaten een groot debiet mogen doen verwerven.

— Op Zondag den 7 dezer had, in een der localen van de societeit de Harmonie, daartoe welwillend en kosteloos door de directie dier vereeniging afgestaan, het aangekondigde Groot Assaut d'Armes, ten voordeele der noodlijdenden door de onlangs plaats gehad hebbende aardbeving te Ternate en den brand te Banda, plaats, onder de leiding van de sergeant-majoors *Hartel* en *Perrison* en den sergeant *Fraaijenhoven* van het 11de bataillon infanterie.

Het locaal was sierlijk en doelmatig met vlaggen en groen gedrapeerd, en een prachtige wapentrofee omgaf het portret van onzen geliefden koning.

De staf en het hoornmuzijk van het 11de bataillon luisterden dit feest op, en deden zich afwisselend bij tusschenpoozen hooren.

---

in die holen, waar dans en drank én tijdelijk én eeuwig heil ten gronde rigten? Neem mij niet kwalijk” besloot *Welting*, „dat ik wat lang en beslissend sprak, „maar wij dorps-predikanten krijgen daar spoedig de gewoonte van.”

— In 't minst niet,” zeide *Smits* glimlagchend. Ik hoor je gaarne zóó spreken, en niets ontbreekt er, dan eene krachtige medewerking van de regering en van menschen van beproefden goeden zin en talent, om het schoone denkbeeld van mijnen vriend te verwezenlijken. Maar het bij velen heerschende vooroordeel... ....?

— Ter bestrijding daarvan deze waarheid, sprak *Welting*.” Dáár, waar men zonder vreeze, zonder schuldgevoel, vrij aan zijnen liefderijken, maar ook regtvaardigen en heiligen God kan denken, dáár mag men zich vrij bevinden; en zal er, zoo als in alle ondermaansche zaken, ook in de tooneelwereld bij het goede steeds iets gebrekkigs achter blijven, ook daarmede zal de reine mensch zijn voordeel doen.”

Dit gesprek, dat in een schouwburg nog al ongewoon kan genoemd worden, en zeker wel iets goeds bevatte, was gevoerd onder het afwisselend genot der uitgevoerde muzijkstukken van het orchest en het oorverdoovend geraas, dat, door klappen en trappen teweeg gebragt, het verlangen naar het verwacht wordende stuk te kennen gaf.

En inderdaad, het geduld was wel op de proef gesteld. Terwijl de tijd voor de sprekende vrienden was omgevlogen, was hij het verdere publiek maar al te lang gevallen en niemand kon zich verklaren waarom de gordijn niet werd opgehaald, daar het reeds een half uur over den bepaalden tijd van aanvang was.

Om u, waarde lezer, niet in die spanning te brengen, waarin het publiek verkeerde, zoo noodigen wij u uit om ons, daar links door dien gang en dan tien trappen op — en eindelijk door gindsche deur op het tooneel, achter de schermen te volgen.

Zie zoo, wij zijn er — in die heerlijkheid van het parterre, in dien rommel van achter de schermen. — Let nu niet al te veel op die geschilderde boomen, met de aanmerking: „hoe grof!” Kijk nu niet te veel rond naar die schuin en regt hangende lappen doek, waar achter de gazvlammen helder branden, let nu niet op touwen en hokjes en kisten en half gecostumeerde acteurs en wat er meer uwe oogen treft, zoo als die brandspuit ter uwer geruststelling: neen, luister met mij naar dien heer dáár — 't is de directeur-régisseur van het gezelschap, die tot een der acteurs (in de fransche taal) zegt 1). „Maar wat dan te doen? — Ik ben ten einde raad. — Het stuk niet doorgaan? het publiek zoo te dupéren?! — 't Is om dol te worden. — En was zij dan geheel buiten staat om ten tooneele te komen? hebt gij hem zelven gesproken?

— Si, monsieur.” spreekt de gevraagde, „Er is niet aan te denken, zeide hij, — het speet hem, maar..........”

— Brutaal! brutaal!” roept de directeur wanhopig. „Hoor! daar davert het weder in het parterre. — Wat te doen.....?” en op een gegeven teeken klinkt de schel, de gordijn gaat naar boven, de zwart gecostumeerde directeur treedt op het tooneel en de stilte, welke nu terstond bij het publiek het rumoer vervangt, gunt hem de volgende woorden te spreken:

— Mijne heeren en dames! de directie van dit gezelschap bevindt zich in de treurige noodzakelijkheid om u te berigten, dat door eene plotselinge ernstige ongesteldheid van mejuffrouw *Prevost*, het aangekondigde stuk geen voortgang kan hebben. Zij kan alleen.... ....”

(*Wordt vervolgd.*)

1) Wij zullen, ook de verdere in die taal voorkomende gesprekken, zonder avis au lecteur naar goedvinden vertolken.

Talrijk was de opkomst van belangstellenden in dit feest; zoowel dames als heeren. Onder de laatsten bevonden zich Z. Exc. den luitenant-generaal, kommandant van het Indisch leger, de kolonel chef van den algemeenen staf, verscheidene andere hoofdofficieren en hoofdambtenaren en burgerlijke personen.

Het assaut begon des morgens ten $^1/_2$11 ure. Groot genoegen en algemeene goedkeuring, door herhaalde toejuichingen aan den dag gelegd, verwekten de verschillende oefeningen, waaruit dit echt wapenfeest was zamengesteld, en de vlugheid en de juistheid in het behandelen der onderscheidene wapenen, de krachtsontwikkelingen in de gymnastie en dans, werden door de aanwezenden met klimmende aandacht bewonderd. Ons bestek is te kort om in persoonlijke uitweidingen te treden, doch in het algemeen verdienden alle uitvoerders den grootsten lof, die hun dan ook in ruime mate ten deele viel.

Ook de 1ste luitenant der artillerie *F. C. H. Goussen* wierp de handschoen neer, die door den 1sten luitenant der cavalerie *F. A. Metzler* werd opgenomen. Beiden toonden voortreffelijke meesters in de schermkunst te zijn.

De giften ten behoeve der noodlijdenden bedroegen de aanzienlijke som van *f* 520.—.

Hebben wij reeds met weinige woorden vroeger het lofwaardige van het doel beaamd, thans, na den afloop van dit feest, vermeenen wij de HH. officieren met de directie belast, de onderofficieren aan wie de leiding was toevertrouwd, en alle militairen, van welken rang ook, die deel namen aan de uitvoering, in naam der menschheid, opregten dank te mogen betuigen voor hun menschlievend pogen ten behoeve van hunnen in het ongeluk gedompelden landgenoot. Dat pogen en uitvoeren strekt niet alleen hun, maar het gansche Nederlandsch Indische leger tot eer. Bij de laauweren zoo dikwerf op het slagveld door hun moed, vastberadenheid en volharding verwierven, hebben zij zich een burgerkroon gevlochten, die onverwelkbaar hun schedel zal sieren en den roem verhoogt, waarop de krijgsman in Neerlands Indische bezittingen zoo te regt mag bogen.

— Zondag avond, omstreeks negen ure, ontstond er brand in de kampong Tjempakka Poetie, die zich bepaalde tot een alleen staande bamboezen woning, welke door de heerschende droogte in een oogenblik eene prooi der vlammen werd. Noemenswaardige schade is daarbij niet geleden. De oorzaak moet aan onvoorzigtigheid worden toegeschreven.

— Men berigt ons van Bekasi 5 October, dat in den namiddag van dien dag brand is ontstaan in de suikerrietvelden der fabriek *Karang Tjongok*, waardoor als het ware binnen een oogenblik het riet van 14 bouws in den asch werd gelegd. Op de plaats, waar de brand ontstond, was men bezig met riet te snijden. Een honderdtal door buffels getrokken pedatties om het gesnedene te vervoeren, bevonden zich digt daarbij. De wind, zeer hevig zijnde, wakkerde het vuur in dier mate aan, dat die voertuigen niet allen bij tijds aan zijne uitwerking konden ontvoerd worden, waardoor mede 14 pedatties en een buffel verbrand zijn.

De oorzaak van dit ongeval is toe te schrijven aan het denkelijk door de bevolking, op dien dag bezig met visschen in eene digt bij die suikerrietvelden gelegen rawa, aangelegd vuur, hetwelk niet bij het verlaten dier plaats door haar uitgebluscht en door den hevigen wind naar de velden overgewaaid is. Gelukkig dat de wind op dat oogenblik bedaarde. Had dit niet plaats gehad, dan zoude gewis nog meerder te veld staand suikerriet door de vlammen vernield zijn, alzoo alles door eene droogte van ruim vijf maanden, zonder dat er in dat tijdverloop een enkele droppel regen is gevallen, als het ware verschroeid is.

— Wij ontvingen van Poerwakarta (assistent-residentie Krawang) de volgende berigten:

Zaturdag den 29sten dezer, werden op de passerbaan te Poerwakarta, de vonnissen ten uitvoer gelegd tegen den Javaan *Mohadi* en drie medepligtigen, wegens moord met voorbedachten rade op een onweerbaren boedjang, die met de beenen reeds in het blok zat. *Mohadi*, een gegoede Javaan, opziener bij de zoutpannen te Pakkies en kampongshoofd, die de meest schuldige was, moest de doodstraf ondergaan, terwijl de drie andere gratie hadden gekregen en veroordeeld waren tot de straf naast den dood. Kalm en gelaten hoorde *Mohadi* zijn vonnis aan en ging evenzoo de eeuwigheid in.

Opmerkelijk is de wijze, waarop die moord aan het licht is gekomen. Een broeder van den vermoorde, die in dezelfde kampong woonde, waarvan *Mohadi* het hoofd was, kon van dezen nimmer verlof krijgen, om naar Poerwakarta te gaan, uit vrees dat de zaak ruchtbaar zou worden. Hierop beschuldigde hij opzettelijk een ander van diefstal van zout, waarop hij werd opgezonden, om als getuige in die zaak te worden gehoord. Telkens dat hij door den bevoegden persoon, omtrent den gepleegden diefstal werd ondervraagd, lag hij geheel tegenstrijdige verklaringen af, ten gevolge waarvan hij voor den assistent-resident werd gebragt. Alstoen verklaarde hij met opzet de verschillende valsche verklaringen te hebben afgelegd, ten einde den assistent-resident den gruwelijken moord op zijnen brooder gepleegd, te kunnen mededeelen.

— Verleden week is de post van Batavia naar Poerwakarta twee malen veel later als gewoonlijk aangekomen. Bij onderzoek bleek het, dat de postillons tusschen Krawang en Poerwakarta, tijgers hadden ontmoet, waarop de paarden weigerden om verder te gaan; een postillon is zelfs door zijn paard op den grond geworpen.

— Op den 28sten Sept. ontdekte een Javaan te Poerwakarta, dat er een vreemd persoon in een zijner klapperboomen zat; vergeefs poogde men hem te doen afkomen, waarop iemand ook den boom beklom, om te onderzoeken wat dat beteekende: hierop stortte de vreemde Inlander zich omlaag en was terstond dood. Niemand was er tegenwoordig, die den persoon kende.

— Eene zeldzaamheid trekt alhier de aandacht van vele inwoners, en wel een Javaansch kind van naauwelijks zes maanden oud, dat bijzonder dik is en de buitengewone zwaarte heeft van ruim 40 ponden. De ouders zijn tenger en klein.

— Zaturdag den 28sten werd een Inlandsche vrouw nabij *Soebang* door eene kaaiman aangevallen, die haar eene belangrijke wonde in de zijde toebragt. De toestand van de gewonde is zeer bedenkelijk. Het zonderlinge dezer zaak is, dat de kaaiman uit eene kleine kreek is gekomen, waar men nimmer verondersteld had, dat er zich zulke monsters in zouden bevinden.

— Men leest in de *Javasche Courant* van heden:

Celebes en *Onderhoorigheden*. — De berigten over de maand Augustus behelzen het volgende:

Den 13den Augustus begaf de gouverneur van Celebes en Onderhoorigheden zich met Zr. Ms. stoomschip *Suriname* naar *Segerie*, om van daaruit eene inspectiereis in de Noorder-districten te doen en over land terug te keeren.

Dienzelfden dag kwam de gouverneur te Segerie aan en vertrok van daar naar Boekoeloe en vervolgens naar Pankadjene, alwaar de nieuwe groote weg zeer goed in orde werd bevonden.

Ook te Maros was de weg zeer goed, doch de overtogt over de verschillende rivieren moeijelijk. — De publieke gebouwen werden in oogenschouw genomen, zoomede de particuliere landen Boeloe Boeloe en Amasanga bezocht, waarna den 20 Augustus de terugreis naar Macasser werd aangenomen.

Zr. Ms. stoomschip *Suriname* vertrok tot opsporing van zeeroovers, in de maand Augustus, vergezeld van een paar kruisbooten naar *Saleijer*, om van daaruit de omstreken van Tanadjempea te doorzoeken, alwaar zich een tiental rooverspraauwen vertoond hadden, en verder koers te naar de wateren van Sumbawa en Bima.

In Julij was van het eiland Salemo eene praauw-padjala naar Palama vertrokken, waarop zich bevonden zekere kalief Rappang, de iman van Salemo, met twee zijner volgelingen en zes opvarenden. — Op de hoogte van het eiland Tanraralana was dit vaartuig plotseling door eenen hevigen wind overvallen en omgeslagen. De kalief Rappang en een zijner volgelingen waren door 2 daar in de nabijheid zijnde visschers gered geworden en naar land gebragt; toen men naar het verongelukte vaartuig terugkeerde, om ook de andere opvarenden te redden, had men alleen de omgeslagen praauw gevonden.

NEDERLAND.

Blijkens een van Zijner Majesteits consul te Nieuw Orleans ontvangen berigt, is er in den regtstreekschen invoer van Nederlandsche producten daar ter plaatse gedurende de drie laatste jaren eene aanzienlijke vermindering merkbaar.

Daarentegen zijn de aanvoeren uit Spanje en Italië aanmerkelijk toegenomen. De voortbrengselen van Nederland en deszelfs kolonien werden uit New-York en andere vreemde stapelplaatsen aangebragt, hetgeen voor die producten een aanmerkelijk verschil in prijs daarstelt in vergelijking met de regtstreeksche aanvoeren, welke natuurlijk tegen veel lager prijzen zouden kunnen worden afgezet en bij gevolg gereeder koopers vinden.

In de drie laatste jaren kwamen er geene Nederlandsche vaartuigen regtstreeks uit Nederland te Nieuw Orleans aan; slechts eenmaal vertoonde er zich een kustvaarder uit Curaçao. Gedurende 1854 vertrokken 5 vreemde schepen uit Nieuw Orleans naar Nederland, en wel naar Amsterdam 4 met katoen, tabak en duigen: en naar Rotterdam 1 met katoen en duigen. De uitvoeren van katoen en tabak naar Nederland zijn evenwel in de laatste jaren toegenomen; in 1854 bedroegen dezelve van katoen 5521 balen, en van tabak 1268 vaten, terwijl in de tien laatste jaren de uitvoer van katoen naar Nederland gemiddeld 3000 balen, en die van tabak gemiddeld 700 à 800 vaten beliep.

— Volgens eene opgave van Zr. Ms. consul te Boston, is die haven gedurende de eerste helft van het loopende jaar door 2 schepen onder Nederlandsche vlag bezocht, namelijk 1 komende van Livorno met lompen, zeep, marmer, citroenen, kunstgewrochten, olijfolie en glaswerk, en 1 van Rotterdam met jenever, meekrap, staal, kaas, vlas, specerijen, rotting, zaad en koopmanschappen. — Uit Boston vertrokken gedurende hetzelfde tijdperk naar Nederland 2 schepen, beide naar Rotterdam met verwhout, hars, honig enz., en 1 naar Batavia, in ballast.

— Uit eene van Zr. Ms. consul te Malaga ontvangen opgave blijkt, dat die haven gedurende de zes eerste maanden van 1855 door 5 schepen onder Nederlandsche vlag is bezocht geworden, waarvan 1 komende van Napels in ballast; 1 van Hull met steenkolen en gebakken steen; 1 van Gibraltar en 1 van Savona in ballast, alsmede 1 van Venetië, welk laatste vaartuig slechts ter zake van avarij is binnengeloopen.

Uit Magala zijn gedurende evengemeld tijdvak vertrokken 7 Nederlandsche schepen, en wel: naar Rotterdam 2 met lood, wijn, olie, oranjeschillen, rozijnen, zoethout enz., naar Vlaardingen 1 met oranjeschillen en rozijnen; naar Liverpool 1 met olie, wijn, amandelen, lood en vijgen en 1 zonder lading, en naar Hamburg 1 met lood wijn, olie, oranjeschillen enz.

— Men schrijft uit Nieuwe Pekela: »Tot welke ondernemingen en stoutmoedigheid somtijds jonge kinderen kunnen geraken, diene het na te melden voorval. "Een jongen, oud 13 jaar, welks ouders te C. wonen, verliet reeds voor den gepasseerden winter het ouderlijk huis, zonder dat men wist, waar hij gebleven was; hij zwierf onder een vreemden naam in het Koningrijk Hanover rond, doch is nu onlangs door de politie aldaar aangehouden en over de grenzen gebragt; zulks ter kennis zijner ouders gebragt zijnde, hebben deze hem van daar afgehaald. Ook reeds voor drie jaar, dus op tienjarigen ouderdom, verliet hij zonder het te zeggen het ouderlijke huis, en liep regelregt naar Pekela, de plaats zijner geboorte, waar men hem kende en weder aan zijne ouders terug bezorgde. Vraagt men hem thans, waar hij zich in den laatsten tijd wel heeft opgehouden, hoe hij aan den kost en hoe hij door den kouden winter kwam, dan antwoordt hij schertsende en zegt: naar de Krim te zijn geweest.

— Op 6 Aug., jl. zijn te Groningen uit 's Hage aan het Rijkstelegraaf-kantoor ontvangen de guttaperchadraden, bestemd voor de in eerstgenoemde stad te leggen telegraaf-pijpen naar Leeuwaarden en Harlingen.

— Uit Medemblik wordt aan het *Handelsblad* geschreven:

»Onze stad, tot dusverre door het verlies van het instituut voor de marine in het verval geraakt, begint thans weêr eenigzins op te luiken. Zij vond eene kleine vergoeding voor dit verlies in het garnizoen van de divisie; grooter voordeel mag zij zich echter beloven van de vaart op Londen. Thans ziet zij reeds wekelijks minstens drie booten, die of Medemblik aandoen, of regelregt van daar uitvaren op die wereldstad en zeer veel Noordhollandsch vee, of andere provinciale producten mede nemen; dit zet haar eene levendigheid bij, en levert haar een vooruitzigt op voordeelen, die thans reeds niet gering zijn en die gewis zullen komen, en dit kan welligt met der tijd den grond leggen voor eene groote wekelijksche veemarkt, dewijl het vervoer van hier uit naar Londen zoo gerijfelijk en min kosbaar is."

— Binnen weinige dagen, zegt de *Prov. Utr. Ct.*, zal van Rotterdam naar de Kaap de Goede Hoop onder zeil gaan het fregat *Prinses Marianne*, waarmede tusschen de veertig en vijftig reizigers als landverhuizers naar Zuid-Afrika vertrekken. Slechts enkelen gaan er familie-betrekkingen bezoeken, doch de overigen denken zich in landbouwbedrijf of in fabriek- of trafieknijverheid aldaar te vestigen. Onder de laatsten bevindt zich een tiental ingezetenen uit gemelde stad, welke, naar het zeggen is, niet onbemiddeld zijn. Zoodoende worden de banden, welke Zuid-Afrika aan Nederland hechten, versterkt en vermeerderd, en inderdaad voor hem, die als landverhuizer zich elders wil vestigen, verdient Zuid-Afrika verre de voorkeur boven Noord- of Zuid-Amerika of wel Australie. Immers is het niet onverschillig of men zijne eigene taal zal kunnen behouden en onder landgenooten of Nederlandsche afstammelingen worden opgenomen, wanneer men in het vreemde land den voet zet.

— De heer van Ghert, vroeger officier van gezondheid bij het Nederlandsche leger is thans in Rusland le geneesheer van het le militaire hospitaal der landtroepen te Petersburg.

ENGELAND.

Het is niet onopgemerkt gebleven, dat sir George Grey, een der leden van het Cabinet, in de woelige zitting van het Lagerhuis, gehouden in den nacht van 3 op 4 Augustus, zeide, dat de beperking der Russische zeemagt in de Zwarte Zee voor hem geene kwestie sine qua non was, alsmede dat hij lord Russell's vredelievende gezindheid trachtte te vergoelijken, toen deze, hoewel eene beperking de voorkeur gevende, maar daarin stuitende op Rusland's onwil, zijne stem gaf aan het tegenwigt door Oostenrijk voorgesteld en zoo wel het een als het andere, in elk geval, beter achtende dan den oorlog. Lord Russell werd alzoo, door den mond van zijn vriend en voormaligen ambtsbroeder, in de gelederen van de vrienden des vredes geplaatst. Die vrienden winnen in tal. Behalve de heeren Cobden, Bright, Gibson en de aanhangers van deze, ontdekt men ook in hunne nabijheid de heeren Gladstone, Sidney, Hebert, Graham, Laing, een finantieele notabiliteit van de eerste grootte, de markies Granbij en zijne behoudende vrienden en een groot aantal anderen, wier stem meer geldt dan hun naam.

De heer Gladstone stelt zich aan het hoofd der reeds magtige vredes-partij en verraadt daardoor den toeleg, althans de hoop, om weldra als eerste Minister op te treden. Zijne taal werd, na het verlaten van den Ministerraad, bij den dag vredelievender. Men zegt, dat lord Russell niet ongevoelig is, voor de moeite, die men neemt, om hem van de leiding der liberale partij te ontheffen, maar, men gelooft tevens dat hij nog niet alle hoop heeft opgegeven, om zijn voordeel te trekken van de houding die hij op de Weener-conferentien aannam.

— Het plan van een aanval op Reval is gevormd door den Franschen admiraal Penaud en om dat te beoordeelen zijn onlangs de beide Engelsche vlootvoogden Dundas en Seymour, van Kroonstadt derwaarts vertrokken. In de tweede helft van Augustus — zegt men — biedt de omtrek van Kroonstad geen zekere ankerplaats meer aan en zal dus de vereenigde vloot een ander oord moeten zoeken. Anderen verzekeren dat Reval, 't welk na Kroonstad en Sweaborg, de sterkste zee-vesting in de Oostzee is, niet te vreezen heeft. Sommigen beweren, dat de Engelsche admiraals het plan hebben om het eiland Oesel te nemen, doch dit is niet zeer waarschijnlijk. Zouden zij daar veilig zijn, als de winter eene ijsbrug vormt en de Russen met groote overmagt aanrukten, om te herwinnen wat verloren werd?

— Toen de onbekende verschrikkelijke machine van lord Dundonald te sprake kwam, gaf sir Pechell te kennen, dat dit vernielings-werktuig voor de machinisten, die het moesten behandelen, gevaarlijker zou zijn, dan voor den vijand. De vraag: wie generaal Simpson in het opperbevelhebberschap zal opvolgen, wordt door niemand beantwoord. »Wie het ook zij, zegt een der bladen, het zal hoogstwaarschijnlijk een titulair-held zijn, terwijl de tweede Marlborough of Wellington in dit oogenblik welligt een armzalig luitenants-pak, aan de oevers van den Ganges, draagt."

— De vervoerkosten van klinkende specie naar het tooneel des oorlogs, is op het Engelsche budget uitgetrokken voor *f* 180,000 — voor de voedingsmiddelen voor het leger ongeveer 10 millioen — voor de voeding van de cavalerie $9^1/_2$ millioen — voor de onkosten van de dienst op den Balaklava spoorweg *f* 288,000 — voor de Croatische arbeiders in het kamp *f* 648,000, enz., enz.

— De Bombay Times maakt zich vrolijk over het gewigt dat de Engelsche pers aan de bewegingen in Perzie hecht, »de lafhartigste en meest verachtelijke magt in geheel Azië" Men schijnt vergeten te hebben, dat zij voor nog geen 17 jaren [illegible] maanden noodig had, om een legercorps door haar [illegible] naar Herat te zenden, van waar het na eene [illegible] belegering van negen maanden weder [illegible] aftrekken. Zoolang Engeland de Perzische [illegible] beheerscht, behoeft men zich slechts van eene [illegible] voor de operatiën digt bij de zee te verzekeren, en [illegible] Teheran, zoolang het noodig is, te bezetten om den Shach van Perzië in zijne eigene hoofdstad de vredes-voorwaarden voor te schrijven. Van een leger van 70,000 man zou men in Bombay altijd 15,000 voor zulk een veldtogt kunnen missen.

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag 10 October 1855, No. 81.

— Drie officieren, die in beschonken toestand hunne manschappen in de loopgraven voerden, stonden te regt voor den krijgsraad en werden onwaardig geacht de epauletten te dragen. Daar zij overigens ferme krijgslieden waren, werden zij aan de welwillendheid van den opperbevelhebber aanbevolen.

BELGIE.

Frankrijk is waarschijnlijk het land, waar de vrijhandelige beginselen, ten opzigte van handel en nijverheid, den meesten tegenstand ontmoet hebben. Het schijnt echter eindelijk te begrijpen, dat het beschermend stelsel heeft uitgediend. Wij zien althans, dat het dit langzamerhand laat varen, hetgeen blijkt uit onderscheidene wijzigingen, kortelings in zijn toltarief aangebragt. Het gaat wel is waar niet zeer spoedig op den weg der hervorming voort, maar het gaat toch voort, en dat is een gelukkig verschijnsel. Het staat overigens niet aan ons, zegt de Belgische *Précurseur*, het nu te verwijten dat het niet snel genoeg vooruitgaat, als wij zien, dat onze Regering ten achteren blijft, in een land dat voor alle vrijheden rijp is. Wij moeten de verwezenlijking afwachten van ontwerpen, welke, naar het scheen, een beter lot beschoren was.

Na naast Engeland, Holland en Duitschland, Frankrijk voorbijgestreefd te zijn, worden wij nu door dat land ingehaald, en, door de onbegrijpelijke traagheid onzer Regering, zullen wij zelfs gevaar loopen geen voordeel te kunnen trekken van de veranderingen in het tarief onzer naburen, omdat in ons land nog te hooge regten drukken op artikelen, die wij met voordeel in het buitenland konden in- en buiten Frankrijk verkoopen.

Bij voorbeeld: bij een sedert 23 Julij in werking zijnd Keizerlijk decreet, hebben meer dan 160 artikelen wijzigingen ondergaan en 102 zijn van alle regten ontheven. Op de overigen blijft men lage regten heffen.

Vrij van regten zijn verklaard bij den invoer in Frankrijk, *ter zee, onder Fransche vlag en te land, maar betalende een franc per 100 kil. bruto, benevens de tienden, zoo zij onder vreemde vlag worden ingevoerd: de bruinsteen; — de zwavelzure berijt; — de pijpaarde; — het natuurlijk mineraalzwart; — de okers; — het ijzeroxyde.* Geheel vrijgesteld, *welke ook de plaats van herkomst en de wijze van invoer zij,* zijn: *het arsenicum; — de Europesche rietsoorten; — het kobaltoxyde; — het tinoxyde; het wit zinkoxyde; — alle kobaltzouten; — de koeken van oliezaad.*

Vele andere stoffen zijn op dezelfde wijze geheel of gedeeltelijk van regten ontheven en die welke wij hebben opgenoemd, zijn genoegzaam om aan te toonen, dat de Fransche regering zich er nu ernstig op toelegt de industrie van haar land te gemoet te komen, niet meer door douanes op te rigten, maar door te maken dat zij gemakkelijker en met meer voordeel hare grondstoffen kan inslaan. Zoo bevoordeelt zij den landbouw door den vrijen invoer der raapkoeken; — de fabrieken van verwstoffen en verwerijen door dien van de zwavelzure barijt, het mineraalzwart, den oker enz.; — de papierfabrieken, door dien van den bruinsteen en de pijpaarde; de fabrieken van chemische præparaten door dien van den bruinsteen; — de mandemakerijen, door dien van het riet, de glasfabrieken, door dien van het arsenicum, den bruinsteen en de oxyden.

FRANKRIJK.

Men verzekert dat de Keizer op zijne reis de bevolking der Pyreneën zeer oorlogzuchtig heeft gevonden. Onderscheidene maires, eenvoudige landlieden, hadden het plan, om door aanspraken als anderzins, daarvan te doen blijken, doch de Keizer wenschte nergens eene officiëele ontvangst en alzoo konden die magistraatspersonen hun hart niet ontlasten. Velen echter zonden de toespraken, die ze gehoopt hadden te mogen houden, den Keizer in schrift. Ook behelsden die redevoeringen eene geheele goedkeuring van 's Keizers staatkunde. Men verzekert, dat den ook de Keizer daarover zijne bijzondere tevredenheid te kennen gaf.

— Bijzondere berigten uit de Krim, van het laatst der vorige maand, gewagen, van eene bijna ondragelijke hitte, die de belegeraars noodzaakt zoo veel mogelijk hun werk des morgens vroeg of des avonds en bij nacht te verrigten. Men ziet dan ook bij dag niemand buiten de tenten, dan de schildwachten en anderen, die ze om dienstzaken moeten verlaten. Alleen des avonds begint de eigenaardige bedrijvigheid van het kamp-leven. Bovendien hebben de soldaten veel te lijden van de vliegen en muskieten, die hen tot ware martelaars maken. Zij vliegen in het eten, komen in neus en mond met de lucht, die men inademt en deze kwelling duurt zonder ophouden dag en nacht voort. In de loopgraven zijn zij het lastigst. Ondanks dit alles is de gezondheids-toestand van het leger, op enkele typhus- en cholera-gevallen na, over het algemeen goed. Het Russisch garnizoen, schrijft men, wordt naar het schijnt door deze laatste ziekte letterlijk gedecimeerd, te oordeelen naar de vele ter aarde bestellingen, die wij met den verrekijker waarnemen. (De Russen verzekerden daarentegen onlangs, dat bij hen bijna geen cholera-gevallen voorkwamen!)

De werken en het wapenen van nieuwe batterijen worden met ijver voortgezet, en men vervaardigt eene onnoemelijke hoeveelheid schanskorven.

— Aan de Impartial de Smyrne is het te wijten, dat de Verhevene Porte den redacteurs van dagbladen in Turkije het redeneren over den oorlog in de Krim heeft verboden, zoodat zij nu alleen feiten hebben mede te deelen.

De Impartial zegt dienaangaande, dat zijn correspondent in de Krim ziek is en eenige dagen rust zal nemen te Constantinopel. Hij kan dus zijn dagboek over de belegering van Sebastopol vooreerst niet bijhouden.

Men zegt dat generaal Pélissier veel invloed zal uitoefenen op den gezondheids-toestand van genoemden zieken correspondent.

— De keizer heeft bepaald, dat de gelden, die jaarlijks tot het plegtig vieren van den 15den Augustus besteed worden, dit jaar gebezigd zullen worden tot het verleenen van onderstand der huisgezinnen van de in de Levant overledene krijgslieden.

Dit besluit zal door een meer algemeenen maatregel gevolgd worden, waarin de keizer het gansche land wil doen deel nemen, door het indienen van een wetsontwerp in de volgende zitting, strekkende tot vermeerdering van het pensioen, thans aan de weduwen van voor den vijand gesneuvelde officieren en soldaten toegekend.

— De bisschop van Belley schrijft aan de *Univers*, dat de *Gazette de Savoye* onwaarheid mededeelt, als zij zegt: «de bisschop van Belley keurt het uitspreken der excommunicatie, gegrond op de decreten van het concilium van Trente en door de Gallicaansche kerk verworpen, over de vervaardigers, medewerkers en uitvoerders der kloosterwet in Sardinië hoogelijk af, en raadde een Staats-ambtenaar, met de uitvoering dier wet belast, om zijn Gouvernement te gehoorzamen."

Hij werpt de anti-Katholieke meeningen, die men hem toedicht, van zich af, grijpt de gelegenheid gretig aan, om openlijk te verkondigen, dat de Fransche bisschoppen de gevoelens van de bisschoppen van Savoije volkomen deelen, dat ook de Fransche kerkvoogden, in den Paus hun herder en opperhoofd zien, en dat zij, volgens de opinie van Bossuet, pastoors ten aanzien van het volk, en in zich zelven niets anders zien, dan nederige schapen, tegenover den opvolger van St. Petrus.

DUITSCHLAND.

Een Duitsch geneesheer in Sebastopol schrijft het volgende: «de hoofdstorm op 18 Junij bood een vreeselijk schoon schouwspel aan voor hen die het als wij, doctors, buiten schot, mogten zien. Na dien dag houdt de vijand zich zeer stil. Weldra vertrekken wij naar Odessa, waar een groot hospitaal wordt opgerigt en waarin wij, Duitschers, die onbekend met de taal, voor de velddienst ongeschikt zijn, bij voorkeur worden geplaatst. Een Duitscher geldt hier overigens zeer veel. Een vrij groot getal artillerie-officieren en wel in de hoogere rangen, zijn Duitschers of Hollanders."

Berlijn. De Schleische Zeitung zegt, dat eene bepaalde wijziging in de vastgestelde voorschriften tot het mobiel hebben van de bonds-contingenten op voet van oorlog niet aanwezig is, maar dat het den Staten stilzwijgend is toegestaan, om hunne krijgsmagt door het uitreiken van verlofpassen zoo te verminderen, als overeen te brengen is met hun eigen belang en dat van Duitschland.

Op het voorgeven van de Fransche Constitutionnel, dat Pruissen zich in zijne afzondering, onbehagelijk zou gevoelen, merkt bovengenoemd blad op: «Pruissen staat tegenover den Duitschen Bond niet alleen, en evenmin tegenover Oostenrijk, want deze laatste mogenheid heeft, in weerwil van zijn bondgenootschap met het Westen, ijverig met Pruissen gewerkt tot het nemen van het jongste bonds-besluit. Maar ook, hoe weinig Pruissen er aan denkt, om tot het December-tractaat toe te treden, vindt men hierin, dat Pruissen de onderhandelingen met het Westen, betreffende eene overeenkomst, gelijkluidende met die van December, afbrak, toen de onderhandelingen op de Weener-conferentiën den slakkengang gingen en na dit tractaat onmiddellijk een of- en defensief verbond had moeten volgen, alsmede door de bedenking, welke door Pruissen werd geopperd tegen eene voortzetting der conferentiën, toen na den dood van Keizer Nicolaas I de politieke toestand van Rusland niet was te overzien.

— In de Pruissische provincie Posen werden in 1854 drie nieuwe Evangelische kerken ingewijd. Als nieuwe leeraars werden er benoemd 13 en als hulp-predikers 5 geestelijken. Als candidaten tot de heilige dienst werden 12 personen toegelaten. Zendelings-vereenigingen telt men er 10. De bevolking dier provincie blijft voor 't grootste gedeelte de R. Katholieke godsdienst, zoodat de Evangelischen aldaar niet in groot getal bij elkander wonen, en 2500 zielen gemiddeld een geestelijke hebben, terwijl men in de oud-Pruissische provinciën, op de 1000 Evangelischen 1 geestelijke heeft. Er heerscht echter bij deze Evangelische bevolking een zeer opgewekt kerkelijk leven. Tot hare kerk zijn in 1854 overgegaan 92 personen, en uit hare kerk tot de R. Katholieke 17. Van het Joden tot het Christendom gingen 8 personen over, terwijl men hierbij in 't oog moet houden, dat een niet onaanzienlijk getal Joden, die in de zendings-scholen van het Engelsch-Israelitisch-zendeling-genootschap, christelijk onderwijs ontvingen, naar Engeland vertrokken en daar tot het Christendom overgingen, wijl zij zich schaamden zulk een stap te midden der Joodsche bevolking in de provincie hunner inwoning, te doen.

ZWEDEN.

Men schrijft uit Stockholm aan de *Nord*: «de komst van Prins Frederik der Nederlanden te Christiania heeft in onze politieke salons veel genoegen gegeven. Deze Vorst, onmiddelijk van Petersburg komende, is ook verzocht, de tolk te zijn van de gevoelens van vriendschap, door Keizer Alexander jegens den Koning en de Koninklijke familie gekoesterd. Prins Frederik zou alzoo de betrekkingen van welwillendheid tusschen de Hoven van Rusland en Zweden versterken.

SPANJE.

Men leest in de Madridsche Courant van 11 Julij:

In weerwil der in de laatste dagen plaats gehad hebbende militaire bewegingen, zorgt de regering er voor, dat de militaire posten niet zoodanig ontbloot worden, dat zij niet nog voldoende magt zouden bezitten, om, des noods, de rust des lands krachtdadig te beschermen. De door Marsal geleden nederlaag in zijne ontmoeting met de troepen van den kolonel Piestain, bestaande uit detachementen der burgerwacht, carabiniers en nationale garde van de grenzen, is zoo volslagen geweest, dat het overschot dier bende zich gedwongen heeft gezien over de Fransche grenzen te vlugten, alwaar de keizerlijke gendarmerie er 48 van heeft opgevat. Daar en boven heeft zij bij haren terugtogt 11 gevangenen achtergelaten. Vier opstandelingen hebben zich onderworpen en men heeft zich van de paarden der vier opperhoofden, die, naar het schijnt, mede de vlugt naar den vreemde hebben genomen, meester gemaakt.

— Volgens de *Heria* is de cardinaal aartsbisschop van Toledo in verzet gekomen tegen de uitvoering der wet op de geestelijke goederen in zijn geestelijk gebied.

Madrid, 13 Julij. De koningin heeft de wet, betrekkelijk de gedwongen leening bekrachtigd.

De regering heeft aan de burgerlijke besturen gelast de geestelijke archiven, waarin de stukken nopens de domeinen, die overeenkomstig de wet op de geestelijke goederen, verkocht moeten worden, geborgen zijn en welke de bisschoppen geweigerd hebben af te geven, in beslag te nemen.

Op twee uren afstand van Burgos is de Fransche brievenpost verbrand. De kwaadwilligen hebben de brieven niet aangeraakt, maar alleen de dagbladen aan de vlammen opgeofferd.

Den 10den zijn te Girone tien kwaadwilligen van de bende van Marsal doodgeschoten.

Een der carlistische hoofden in de provincie Girone gesneuveld, is de generaal Arnao, schoonbroeder van Cabrera.

De bende der gebroeders Hierros, heeft laatstelijk eene ontmoeting gehad met de troepen van Burgos, van welke 4 soldaten zijn gesneuveld en 7 gekwetst. De vijand had evenveel dooden, doch meer gewonden en men heeft hem bovendien 10 paarden afgenomen.

PORTUGAL.

De tijdingen uit Lissabon van 28 Junij, maken geen melding van eenigen opstand, die volgens de Spaansche dagbladen, onder de corpsen van het garnizoen van Elvas zoude zijn uitgebroken. Integendeel spreken zij van de diepe rust, welke Portugal thans geniet en van de voortreffelijke maatregelen onlangs door de kamer der afgevaardigden genomen, met het doel om de welvaart van het land te doen toenemen. Onder die maatregelen mogen genoemd worden de magtiging tot den vrijen invoer van granen, ingeval van ongenoegzaamheid van den oogst, den vrijen invoer op het eiland Madeira van machinerien en verdere behoeften benoodigd voor het suikerfabriekaat, en de bekrachtiging der gesloten overeenkomsten omtrent den spoorweg van Cintra en het daarstellen van electro-telegrafische lijnen. Daarenboven heeft de kamer nog voorgesteld om, binnen den korst mogelijken tijd, den weg van Combre naar Porto te doen voleindigen.

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Naar
October	4	Nederlandsch	Adelaar	L. A. J. Boulet	Batavia	3 Oct.	Amsterdam.
»	5	Engelsch	Spirit op the Age	G. H. Steaton.	Shanghai	16 Aug.	Londen.
»	3	Nederlandsch	Johana Maria	M. A. Overgaauw	Batavia	2 Oct.	Rotterdam.
»	5	»	Julie	P. H. Berken	»	4 »	»
»	4	Deensch	Bombay.	D. Wilsch	Port-Philip	30 Aug.	Singapore.
»	—	Nederlandsch	Nagasakie	Bunnemeijer	Batavia	3 Oct.	Amsterdam.
»	7	Engelsch	Truro	Duggar	Singapore	18 Sept.	Londen.
»	—	»	Chelruto	Schuttoa.	Canton.	14 »	Liverpool.
»	—	Portugisch	Melheiro	Palha.	Manilla	1 Aug.	»
»	—	Engelsch	Bin Aron	Scott.	China	1 Sept.	Londen.
»	4	Nederlandsch	Generaal de Steurs.	F. Fokkens	Batavia	3 Oct.	Amsterdam.
»	—	»	Admiraal de Ruiter	S. Stapert	Amsterdam	19 Junij.	Batavia.
»	8	»	Koning Willem III	S. H. Zeiltra	»	22 »	»
»	—	»	Wilhelmina en Clara	H. de Wijn	»	7 Julij.	»
»	7	Amerikaansch	Banita	Hatch	Batavia.	6 Oct.	Havre.
»	8	Nederlandsch	Gener. v. d. Bosch	Parlevliet	»	8 »	Rotterdam.
»	9	Amerikaansch	Carolina C. Dow.	Houtlitt	Manilla	18 Aug.	New-Eork.

Aangekomen Schepen te *Batavia*.

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Agenten.
October.	6	Nederl. Indisch	stoomb	Langan Lamongan	T. Deighton	Samarang	5 Oct.	Maclaine, Watson en co.
»	—	Nederlandsch	bark	S. van Heel	van der Waal	Rotterdam	22 Junij.	P. Landberg en Zoon.
»	—	»	»	Copernicus.	van Marion	»	29 »	G. Suermondt en co.
»	—	»	»	Jacob	Borger	»	9 Julij.	van Ommeren, Rueb en co.
»	—	»	»	Senior	K. L. Swart	Hobart Town.	9 Sept.	C. Bahre en G. Kinder.
»	—	Nederl. Indisch	»	Kim Tiangtaij.	Goei Patjoan	Riouw	17 »	D. N. Buys en co.
»	—	Fransch	schip	Benjamin Sanier	A. Foulard	Nantes	26 Junij	G. Suermondt en co.
»	7	Nederl. Indisch	stooms.	Koningin der Nederlanden	J. Prins	Soerabaya	3 Oct.	Maclaine. Watson en co.
»	—	» »	»	Padang	C. F. A. Persille	Padang	1 »	B. Kopersmit en co.
»	—	Nederlandsch	bark	Stad Leyden	C. C. Ruige	Panarocken	2 »	Kreglinger. Dummler en co.
»	—	Nederl. Indisch	schoen.	Schander Salim	Sech bin Said	Soerabaya	13 Sept.	Coulster.
»	—	» »	»	Apie Maas	Tan Insoeij	Muntok	13 »	Gezagvoerder.
»	8	Nederlandsch	bark	Cornelis Mathilda	J. J. Muntendam.	Schiedam	23 Junij	G. Suermondt en co.
»	—	Nederl. Indisch	»	Aldjoesoer	Sech bin Awab	Cheribon	5 Oct.	Coulster.
»	—	» »	schoen.	Indramayo	Tan Tjingtjoan	»	— »	»
»	9	Nederlandsch	bark	Almonde	Surie	Soerabaya		van Ommeren. Rueb en co.
»	—	Nederl. Indisch	»	Ellen	Lebert	Samarang		John Pryce en co.
»	—	» »	»	Ydroesie		Sumanap		Coulster.
»	—	» »	»	Batavia		Pecalongan		Gezagvoerder.

Vertrokken Schepen van *Batavia*.

Datum.		Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
October	7	Nederl Indisch	stooms.	Banda	F. H. Schimdt	Bornio's Westkust.
»	—	Nederlandsch	schip	Amphitrite	D. Grim	Amsterdam.
»	—	Nederl. Indisch	bark	Fathoor Rachman	Said Alhadie	Banka.
»	—	» »	»	Kim Teksien.	Kwee Tjoengin	Cheribon.
»	8	Nederlandsch	»	van Bosse	W. van der Hoeven	Rotterdam.
»	—	»	»	Formosa	Smit	Soerabaya.
»	—	Nederl. Indisch	»	Naga Laut	J. Winter	Samarang.
»	—	Zweedsch.	schip	Robert Dichson.	B. Hjarne	Nederland.
»	—	Fransch	»	Sophia Cezard	Lesergeant	Havre.
»	9	Nederlandsch	bark	Anjer	Berkholst	Samarang.
»	—	Nederl. Indisch	brik	Pasekan	Lim Kitjiang	Pecalongan.
»	—	Nederlandsch	bark	Jan Schouter.	J. Coening Meyer	Dordrecht.

In lading liggende Schepen te *Batavia*

Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten
Nederlandsch	bark	Albatros	K. P. Hassnoot	Amsterdam	de Weerdt, Ruyl en co.
»	»	Kon. Ned. Yacht Club	van Nooyen		van Ommeren, Rueb en co.
»	»	Jacob	Borger		»
»	»	Burgermeester Hofman	N. A. Dykama		»
»	»	S. van Heel*	van der Waal		P. Landberg en Zoon.
»	»	Maria Diederika *	van Marion		»
»	»	Senior	Swarts	Nederland	C. Bahre en G. Kinder.
»	»	Amerika.	F. Ruiter.	Nederland	G. Suermondt en co.
»	»	Copernicus*	Vischer	Cheribon en Indramayo	»
»	»	Makasser *	H. van der Meyden	Amsterdam	»
»	»	Oldenberneveld	Meyboom		»
»	»	Cornelia Machtilda	Munchendam		»
»	»	Egmond en Hoorn	A. Glazener	Rotterdam	»
»	»	Soerabaya	A. M. Swarts	»	»
»	»	Banka	H. Heymans	Bombay	»
»	bark	Flora	van der Wijk		B. Kopersmit en co.
»	»	Immagonda Sara Clasina	Rademaker		»
»	»	Christina Agathe.	H. de Visser	Samarang en Soerabaya	Maclaine, Watson en co.
»	bark	Julie	P. F. Ryken.	Rotterdam	Haager en Schuurman.
»	fregat	India *	d'Arnand Jorkens.	Rotterdam	Reynst en Vinju.
Nederl. Indisch	bark	Aldjoesoer	Sech bin Awab		Coulster.
» »	»	Schander Salim	Sech bin Said	Kangdanghauer.	»
» »	schoen.	Indramayo	Tan Tjengtjoan	Palembang	»
» »	brik	Ana Serie.	Said Satrie.		»
» »	bark	Indramayoe	Sech Jemanie		»
» »	brik	Aladanie	Sech Bakreso		»
» »	bark	Bacht Mastora.	Said Alhebassy.	Soerabaya	D. N. Buys en co.
» »	schoen.	Batavia	Giam Liangsoeij	Cheribon en Tagal.	»
» »	bark	Kim Tiangtay	Goei Patjoan	Cheribon en Tagal.	»
Engelsch	»	Alverton *	Clarkson.		Maclaine, Watson en co.
»	»	Bernica *	Jarmin	Golf van Perzie	»
»	»	Gallant.	Black.		Hughan.
»	»	West *	O. Andreas.	Londen	Martin. Dyce en co.
»	brik	Sophia.	Woolcock		Metzendorff, Wilmans en co.
»	»	Shamrock *.	R. L. Keys	Australia	Pitcairn, Syme en co.
»	schip	Juliet	A. Mc. Intgre.	Singapore	»
Zoewd.	brik	Ariel *	Aberg	Bremen	Metzendorff, Wilmans en co.
Amerikaansch.	schip	Revenue*	Howes		Paine, Stricker en co.
»	»	Rebecca *	Hotchkiss		»
Fransch	»	Auguste George.	S. Monnier.	Havre	G. Suermondt en co.
»	schip	Benjamin Sanier	Foulard	Nantes	»

De Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *.

Aangekomen schepen te *Samarang*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Sept.	28	N. I.	bark Maas Denok	Anakoda Oesoop	Pontianak.
»	—	Ned.	bark Jonge Jan	A. Hoogenstraten	Batavia.
»	29	N. I.	bark Kiem Tian Goat	Goei Bing Kiat.	»
»	—	»	st. Koningin der Nederl.	J. Prins	»
»	—	»	schoener Bientang Toedjoe	Steevensz	Japara.
Oct.	1	»	st. Banda	H. Schmidt	Soerabaya.
»	—	Ned.	bark J. C. Schotel	van Beest Holle.	Batavia.
»	—	Fr.	schip Marie Gabrielle	L. Doly	Sydney.
»	2	N. I.	st. Langen Lamongan	F. Deighton	Batavia.

Vertrokken Schepen van *Samarang*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Sept.	27	Ned.	schip Wassenaar	A. Hofstee	Soerabaya.
»	—	N. I.	schoener Bientang Toedjoe.	Steevensz	Japara.
»	28	Ned.	Maria Elise.	van der Putte	Soerabaya.
»	30	N. I.	st. Koningin der Nederl.	J. Prins	»
Oct.	1	»	Jadul Hair	Sech Bargebeh.	Banka.
»	—	Amer.	Jane A. Falkenburg	A. Holbrook.	S. Francisco
»	—	N. I.	Hamadanij	C. B. Young	Tagal.
»	2	Ned.	Dionysia Catharina	H. J. de Boer.	Nederland.
»	—	N. I.	Hing Goan	Liem Yoehok.	Tagal.
»	—	»	Faidool Rachman	Said Ba-alie.	Batavia.
»	4	»	Kiem Heg Ing.	Ooy Bok King.	Riouw.

In lading liggende Schepen te *Samarang*.

Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederl. Indisch	bark	Srie Brahan	Hoormat		Gezagvoerder.
» »	»	Bientang Anam	J. van Hulstyn.		Gezagvoerder.
» »	schoen.	Bientang Toedjoe	Steevensz	Singapore.	»
» »	bark	Kiem Tian Hoat.	Oei Beng Kiat	Bandjermassing.	»
» »	»	So-Ootban	Sech Banseer	Singapore.	»
» »	»	Djudul Karim	Abdul Rechman		»
» »	»	Maas Denok	Anakkoda Oesoop		»
» »	»	Ellen	I. C. Lebert	Batavia	B. Kopersmit en co.
Nederlandsch	bark	Jonge Jan	A. Hoogenstraten	Soerabaya	Dorrepaal en co.
»	»	Jacoba en Christina	J. C. Berk.	Nederland	»
»	brik	Anna	P. A. Kleijnenberg	Nederland	»
»	bark	Wilhelmina Catharina	de Groot Stiffrij		J. G. Thooft.
»	»	J. C. Schotel	van Beest Holle	Soerabaya	Mac Neill en co.
Engelsch	schip	Bernicia	J. F. Sarman	Golf van Perzie	»
Amerikaansch.	»	Aphrodite	C. F. Hardie	Nederland	Mac Neill en co.
Fransch	»	Coquimbo.	Wannebroucq	Havre	van den Broek en Veeckens.

Aangekomen schepen te *Soerabaya*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Sept.	28	Eng.	bark Alverton	R. M. Clarkson.	Mehlbourn.
»	30	N. I.	schoener Bientang Timor.	Liem Lieptjoen.	Riouw.
Oct.	1	»	schoener Julia.	Seba	Singapore.
»	—	»	st. Koningin der Nederl.	J. Prins.	Batavia.

Vertrokken schepen van *Soerabaya*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Sept.	28	N. I.	Atiat Rachman	J. Worthington.	Batavia.
»	29	»	Ternate	F. van der Pol.	Banjermass.
»	—	Ned.	brik Tan Barbadian.	F. M. Craig.	Mehlbourn.
»	30	N. I.	stooms. Banda.	F. H. Schmidt.	Bat. v. Sam.
»	—	»	Julie	A. Couteron.	Timor.
»	—	»	El Machlaar	Sech Segaf	Sumbawa.
Oct.	2	Ned.	De Amstel	Rademaker	Ned. v. Pas.
»	—	N. I.	Alnoer Salim	Mohamat Noor.	Banjermass

In lading liggende Schepen te *Soerabaya*.

Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	bark	Timor	F. Agema		Fraser, Eaton en co.
»	»	Elize Henriette.	J. F. Detering.		»
»	»	Vice Admiraal Gobius.	A. A. van der Linden.		B. J. van Eck en co.
»	brik	Mathilda	B. van Olst		Schimmelpenninck en co.
»	bark	Admiraal Piet Hein.	L. Hazenwinkel	Nederland	Hoekstra, Gysing en co.
»	bark	Tryntje Fenna.	J. F. des Ruelles.		
»	»	Yzstroom.	P. J. Detering		
»	»	Vier Gebroeders.	C. Vonck.		
»	»	Adolf van Nassau.	D. D. Borchers.		
»	»	Bernhard Hertog van Saxen Weimar	P. H. Hazewinkel.		
Nederl. Indisch	»	Fatal Maän.			
» »	»	Aderaak.	Hadjie Samsodin	Singapore.	Hadjie Samsodin.
» »	»	So-ootdin	Sech Baunir.	Banka via Batavia	Said Jafar Segaf.
» »	schoen.	Isabel.			
» »	»	Djaleha.	Hoesin Samsodin.		
» »	bark	Fathel Kair.	Go Ing Ay		
» »	bark	Tiang Tay	Lim Tik Hie		
» »	schoen.	Kengpie.	Ong Kanghan.		
» »	stooms.	Java.			
» »	»	Macassar.	H. J. E. E. Chevallier.		
Deensch	brik	John.	J. F. W. Leoft		
Balisch	schoen.	[illegible]	Tjoa.		

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met het Ned. stooms. *Banda:* de heeren *Goldman.* — *Gilbert.* — *Chapeaurouge.* — *Biebea.* — *Webster.* — *Bauman.* — mejufvrouwen *Goldman* en *Schelle.* — Z. M. troepen.

Met het Ned. schip *Kon. Ned.* Yacht Club de heeren *J. P. B. de Bie* en *familie.* — *G. C. C. B. de Ruiter* en *familie.* — *B. J. Thielen.*

Met de Ned. bark *Egmond en Hoorne:* de heeren *W. van Ryck* en *echtgenoot.* — *Gonsalves.* — *Coorengel.* — *Maurits.* — Z. M. troepen.

Met het N. I. stooms. *Langan Lamongan:* de heeren *Johan.* — *W. B. Schey* en *echtgenoot.*

Met het N. I. stooms. *Koningin der Nederlanden:* de kapt. *Sikkens* en *echtgenoot.* — Z. M troepen.

Met het N. I. stooms. *Padang:* de heeren *Cramerus* en *familie.* *Sem.* — kapt. *Brengers.* — Z. M. troepen.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met de Ned. bark *Generaal de Stuers:* de heeren *C. Sauer.* — *Dougall.* — *M. C. Cohen* en *kinderen.* — 2 bed. — *A. J. W. Sc... der.* — negen gepasp. en vyf gegageerde militairen.

Met het Ned. stooms. *Banda:* de heer *H. F. W. Cornets de Groot* Z. M. troepen.

Met de Ned. bark *van Bosse:* 5 gepasp. en 2 gegageerde militairen.

Handelsberigten.

Aan- en Uitvoer te Batavia *van den* 1 *tot en met den* 3 *Oct.*, 1855.

AANVOER.

Van Banca per ned. ind. bark *Indramaijoe*, gez. Sech achmat Jemaein.

3533$^{55}/_{100}$ pic. tin. 632$^{92}/_{100}$ do. do. 324 goeniezakken. *Gouvernement.*
2 pakk. chin. kisten, *John Pryce en co.*

Van Pamanoekan per ned. ind. bark *Almansoor*, gez. Said alie bin Djen.

805$^{92}/_{100}$ pic. suiker. 448$^{70}/_{100}$ do. rijst. 2087$^{01}/_{100}$ do. koffij. *Reijnst en Vinju.*
15 pic. rijst. *Coulster.*

Van de Lampongs per praauw Schuit gez. Hadjie abd. Hadjiet.

30 pic. zw. peper. *Gezagv.*

Van Havre per Fr. schip *Sophia Cezard*, gez. Lesergeant. agt. G. Suermondt en co.

2 kn. modewaren. *Herment.*
3 kn. orgels. *Agenten.*
2 kn. machinerien. *E. Chaulan en co.*
3 kn. orgels. *van der Beek.*

Van Banjermassing per praauw Toob gez. Pa Saradie.

1660 kl. boss. bindrotting. 2200 ps. kadj. matten. *Sech Oemar bin Oosman.*

Van de Chin. Eilanden per ned. schip *Oldenbarneveld*, gez. A. Meijboom. agt. G. Suermondt en co.

Guano.

Van Nederland per ned. schip *Koningkl. Nederl. Yacht-Club*, gez. M. van Nooijen. agt. van Ommeren Rueb en co.

10 vs. zilv. specie. *Factorij.*
55 tross. touw. *Landberg en co.*
50 leggers. *Agenten.*
50 hammen. *Order.*

Van Amsterdam per ned. schip *Admiraal de Ruiter*, gez. S. Stapers. agt. B. Kopersmit en co.

10 vs. specie. *Factorij.*

Van Nederland per ned. schip *S. van Heel*, gez. van der Waal. agt. Landberg en co.

10 vs. specie. *Factorij.*

Aan- en Uitvoer te Soerabaija *van den* 21 *tot en met den* 25 *Sept.*, 1855.

AANVOER.

Van Molucces en Macassar per ned. ind. stoomb. *Macassar*, gez. H. Chevallier. agt. W. Cores de Vries.

122 pakk. was. *N. H. M.*
36 stukk. was. 20 vn. pik. 4 kn. kaijoe poetieolie. *Adam en co.*
16 pakk. en kn. was. *B. J. van Eck en co.*
40 keld. genever. 13 kn. wijn. *Schimmelpenninck en co.*
121 pakk. was. 1 pak koper. 1 kt. kaijoe poetieolie. 4 kn. ruwe zijde. Diverse Arabiren en Chinezen.
6 kn. diverse. Div. Personen.

Van Batavia per ned. ind. bark *Alnoer Salim*, gez. Hadjie Moh. Noor. agt. Gezagv.

19 kn. manufact. *Mc. Millan Marten en co.*
136 coll. dranken. koopmanschapp. en wolle dekens. 400 marmeren vloersteenen. 26 coll. ijzerwerk. 20 kn. div. goederen. 21 coll. manufact. 7 kn. diverse 1 pakje monsters. 1 kt. kleeren. *Ruyl Cramer en co.*
75 vs. loodwit. 7 kn. lijnwaden. *Fraser Eaton en co.*
16 kn. en bn. lijnwaden. *Mc. Millan Marten en co.*
2 wagen. *Pereira.*
3 kn. med. gereedschapp. *Ruyl Cramer en co.*
1 kt. klokken. 1 pakje gewigten. 2 kn. sheltjes. 5 pakk. ledikanten. *Adam en co.*
2 vaten hagel. *Deeleman.*
1 kt. tuin zaden en provisien. *Gebr. Kocken.*
3 coll. div. goederen. *Order.*

Van Batavia per ned. schip *Admiraal Piet Hein*, gez. L. Hazewinkel. agt. Hoekstra Gijsing en co.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 8 Sept., 1855 no. 72.

UITVOER.

Naar Nederland via Probolingo per ned. schip *Oost-Indiën Pakket*, gez. B. Bakker.

4000$^{24}/_{100}$ pic. gouv. suiker. 63 vn. notenmuscaat. 400 pic. tin. 70 kn. gouv. kop. duiten. 145 pic. rotting. *N. H. M.*

Naar Amsterdam via Panaroekan per ned. schip *Stad Leijden*, gez. C. C. Ruige.

1002$^{11}/_{100}$ pic. suiker. *N. H. M.*

Naar Pasoeroean per ned. schip *Almende*, gez. H. G. Surie.

4609$^{14}/_{100}$ pic. suiker. *N. H. M.*

Naar Nederland via Batavia en Pasoeroean per ned. schip *Koning Willem II*, gez. Giesen.

3001$^{82}/_{100}$ pic. suiker. *N. H. M.*

Naar Nederland per ned. schip *Gouv. Gen. Duijmaer van Twist*, gez. C. Hoeksma.

3502$^{81}/_{100}$ pic. suiker. 2170 do. koffij. 70 kn. kop. geld. 15 pic. rotting. *N. H. M.*

Naar Nederland via Tagal per ned. schip *Soerabaya*, gez. A. Swarts.

3701$^{74}/_{100}$ pic. suiker. 50 do. rotting. 360 do. tin. 70 kn. kop. duiten. *N. H. M.*

Naar Balie per ned. ind. schoener *Ardjoeno*, gez. Ko Assan.

13 bund. hoepel ijzer. 2 kn. gedr. katoen. 6 do. binares opium. *Mc. Millan Marten en co.*

Naar Macassar per ned. ind. schoener *Anna Johanna*, gez. W. Valberg.

20 vn. meel. 24 keld. genever. 22 kn. cognac. 10 do. vruchten op water. 1 kt. java sigaren. *Mehlbaum en co.*

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRUINING.